सास फेर्न पाउने अधिकारको सामुदायिक स्कोरकार्डः क्षयरोग र मानव अधिकार

स्कोरिङ परिभाषा

न⁄ अ लागु हुँदैन	३ औसत भन्दा ठिकै तल	७ औसत भन्दा ठिकै माथि
० छैन⁄अवस्थित छैन	४ औसत भन्दा तल	८ राम्रो
१ अत्ति नराम्रो	५ ठिकै⁄ कहिले काहि	९ धेरै राम्रो
२ नराम्रो	६ औसत भन्दा थोरै माथि	१० उत्कृष्ट

लक्ष्यः क्षयरोग प्रभावित समुदायहरूलाई केन्द्रमा राखी एशिया-प्यासिफिकमा थप अधिकार आधारित क्षयरोग सम्बन्धि प्रतिक्रियाहरु रूपान्तरण गर्ने ।

उद्देश्य १ः क्षयरोग प्रभावित समुदायहरूमा, क्षयरोग संक्रमण र रोगका साथै मानवअधिकारबारे ज्ञान र जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।

संयुक्त राष्ट्रहरू उच्चस्तरीय बैठकका सहमतिहरु :

प१४ः सबै क्षयरोग प्रभावितहरुको लागी एकीकृत जन-केन्द्रित रोकथाम, निदान, सफल उपचार, साइड इफेक्टहरूको व्यवस्थापन, र हेरचाह्का साथै लालछना र भेदभाव कम गर्नका लागि मनोसामाजिक, पोषण, सामाजिक र आर्थिक सहयोग आवश्यक छ भन्ने कुरमा जोड दिएको छ ।

प३८ः गरिब, जोखिममा परेका, शिशु, साना बालबालिका र किशोरकिशोरीहरू, साथै वृद्धवृद्धा र विशेष गरी क्षयरोगबाट प्रभावित र जोखिममा रहेका समुदायहरूलाई सामाजिक समावेशीकरणको सिद्धान्त अनुसार विशेष ध्यान दिने प्रतिबद्धता साथै क्षयरोग प्रतिक्रियाको योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कनमा नागरिक समाज र प्रभावित समुदायहरूको बलियो र अर्थपूर्ण संलग्नता गराउने प्रतिबद्धता गरेको छ ।

प्रक्रिया सुचकहरु :

प्रक्रिया प्रश्नहरू	स्कोर	प्रक्रिया प्रश्नहरू	स्कोर	प्रक्रिया प्रश्नहरू	स्कोर
क्षयरोगमा जानकारीहरुको गुणस्तर		**क्षयरोग प्रभावित व्यक्तिहरूको अधिकार बारे जानकारीको गुणस्तरता**		**क्षयरोग प्रभावित व्यक्तिहरूमा मानव अधिकारबारे साक्षरता**	
१ क्षयरोगबारे सार्वजनिक जानकारीहरु कत्तिको पहुँचयोग्य छन?		४ क्षयरोग प्रभावित व्यक्तिहरूको अधिकार (जस्तै बिरामी अधिकार) बारे सार्वजनिक जानकारी कत्तिको पहुँचयोग्य छ?		७ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धी साक्षरता तालिमहरू कत्तिको पहुँचयोग्य छन् ?	

२ क्षयरोगबारे पाईने सार्वजनिक जानकारीहरु कत्तिको प्रभावकारी (वा उपयोगी) छन ?		५ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धी सार्वजनिक जानकारीहरु कत्तिको प्रभावकारी (वा उपयोगी) छन ?		८ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धी साक्षरता तालिमहरू कत्तिको प्रभावकारी (वा उपयोगी) छन ?	
३ क्षयरोग प्रभावित समुदायहरू क्षयरोग सम्बन्धी सार्वजनिक जानकारीको सामग्रीहरु उत्पादन र डिजाइनमा कत्तिको संलग्न छन ?		६ क्षयरोग प्रभावित समुदायहरू क्षयरोग प्रभावित व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धी सार्वजनिक जानकारीको सामग्रीहरु उत्पादन र डिजाइनमा कत्तिको संलग्न छन ?		९ क्षयरोग प्रभावित समुदायहरू, क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धी साक्षरता तालिमको सामग्रीहरु उत्पादन र डिजाइनमा कत्तिको संलग्न छन ?	

उद्देश्य २: क्षयरोग र मानव अधिकार बारेमा कानूनी समुदाय र निजी स्वास्थ्य सेवा क्षेत्रको क्षमतालाई सुदृढ गर्ने ।

संयुक्त राष्ट्रहरू उच्चस्तरीय बैठकका सहमतिहरु :

प१८: क्षयरोग रोकथाम, निदान र उपचार सेवाहरूमा विभिन्न सामाजिक साँस्कृतिक बाधाहरू पहिचान गरी , विशेषत कमजोर अवस्थामा भएकाहरुलाई ध्यानमा राखी मानव अधिकार आधारित एकीकृत, जन-केन्द्रित, समुदाय-आधारित र लैङ्गिक-उत्तरदायी स्वास्थ्य सेवाहरू विकास गर्न आवश्यक छ ।

प३३: क्षयरोगलाई सम्बोधन गर्ने समानता, नैतिकता, लैङ्गिक समानता र मानव अधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने मार्गहरु मार्फत समुदाय आधारित स्वास्थ्य सेवाहरू विकास गर्ने प्रतिबद्धता गरेको छ ।

प्रक्रिया सुचकहरु :

प्रक्रिया प्रश्नहरू	**स्कोर**	**प्रक्रिया प्रश्नहरू**	**स्कोर**
कानूनी सेवाहरूको उपलब्धता र गुणस्तर		**क्षयरोग सम्बन्धी स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर**	
१० क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूलाई कानुनी सेवाहरू कत्तिको उपलब्ध छन ?		१५ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि क्षयरोग सम्बन्धी स्वास्थ्य सेवाहरू कत्तिको पहुँचयोग्य छन ?	
११ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूलाई कानुनी सेवा प्रदान गर्नेहरु कत्तिको जन-केन्द्रित छन ?		१६ क्षयरोग स्वास्थ्यसेवा प्रदायकहरू, क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूप्रति कत्तिको जन-केन्द्रित छन ?	

१२ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूलाई प्रदान गरिने कानुनी सेवाहरू कत्तिको प्रभावकारी (वा उपयोगी) छन ?		१७ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूलाई प्रदान गरिने क्षयरोग स्वास्थ्य सेवाहरू कत्तिको समयमै उपलब्ध गराइन्छ?	
१३ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूलाई प्रदान गरिने कानुनी सेवाहरू कत्तिको समयमै उपलब्ध गराइन्छ?		१८ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरू आफ्ना साथीहरूलाई क्षयरोग सम्बन्धि स्वास्थ्य सेवाहरू उपलब्ध गराउनमा कत्तिको संलग्न छन ?	
१४ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरू आफ्ना साथीहरूलाई कानुनी सेवाहरू उपलब्ध गराउनमा कत्तिको संलग्न छन ?		१९ क्षयरोग सम्बन्धि स्वास्थ्य सेवाहरू राष्ट्रिय स्वास्थ्य स्तरमा कत्तिको एकीकृत गरीएको छ ?	

उद्देश्य ३: मानव अधिकारमा आधारित क्षयरोग वकालतका लागि वातावरण सिर्जना गर्ने ।

संयुक्त राष्ट्रहरू उच्चस्तरीय बैठकका सहमतिहरु :

प१७: क्षयरोगको उन्मूलन सम्भव बनाउनको लागि, प्राथमिकतामा, उपयुक्त रूपमा, विशेष गरी समुदाय र नागरिक समाजको संलग्नता र गैर-भेदभावपूर्ण तरिकाले, उच्च जोखिम समूहहरू र अन्य जोखिममा परेका वा जोखिममा रहेका व्यक्तिहरू, जस्तै- महिला र बालबालिका, आदिवासी जनजाति, स्वास्थ्य सेवाकर्मी, आप्रवासी, शरणार्थी, आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरू, जटिल आपतकालिन अवस्थामा बाँचिरहेका व्यक्तिहरू, कैदीहरू, एचआईभी सङ्क्रमित व्यक्तिहरू, लागूऔषध प्रयोगकर्ता, खानीमा काम गर्नेहरू र सिलिकाको सम्पर्कमा आएकाहरू, शहरी र ग्रामीण गरिब, सेवाविहीन जनसंख्या, कुपोषित व्यक्तिहरू, खाद्य असुरक्षाको सामना गर्ने व्यक्तिहरू, जातीय अल्पसंख्यकहरू, बोवाइन क्षयरोगको जोखिममा रहेका व्यक्ति र समुदायहरू, मधुमेह भएका व्यक्तिहरू, मानसिक र शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, मदिरा सेवनसम्बन्धी विकार भएकाहरू, सुर्तीजन्य पदार्थ प्रयोगकर्ता र पुरुषहरूमा क्षयरोगको उच्च प्रकोपलाई मान्यता दिने।

प३७: क्षयरोग भएका व्यक्तिहरू विरुद्ध हुने भेदभाव अन्त्य गर्न भेदभावपूर्ण कानून, नीति र कार्यक्रमहरू हटाउने र सबै प्रकारका भेदभावहरूको अन्त्य गर्न समर्थन गर्ने प्रतिबद्धता

प्रक्रिया सुचकहरु :

प्रक्रिया प्रश्नहरू	**स्कोर**
उपचार सम्बन्धि साक्षरता:	
२० क्षयरोग सम्बन्धि हुने छुवाछुत र भेदभाव अन्त्य गर्न राष्ट्रिय स्तरका क्षयरोग कार्यक्रमहरु जस्तै भेदभावकारी कानून, नीति र कार्यक्रमहरू हटाउन कत्तिको लक्षित छन?	
२१ राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रम क्षयरोगबाट प्रभावित समुदाय र क्षयरोगबाट बाचेकाहरूसँग कत्तिको संलग्नता छ?	
२२ राष्ट्रिय क्षयरोग रणनीति क्षयरोगबाट प्रभावित समुदायहरूद्वारा सञ्चालित वा नेतृत्व गरिएका गतिविधिहरूमा समर्थन वा लगानी गर्न कत्तिको समावेशी छ?	

उद्देश्य ४: डब्लुएचओको मार्गनिर्देशिकाहरुलाई तुरुन्त राष्ट्रिय मार्गनिर्देशिकामा रूपान्तरण गर्न, र औषधिहरूको पहुँचमा भयेका अवरोधहरू सम्बोधन गर्ने पहलहरूलाई समर्थन गर्ने ।

संयुक्त राष्ट्रहरू उच्चस्तरीय बैठकका सहमतिहरु :

जनस्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्न र विशेष गरी, सबैका लागि औषधिमा पहुँच प्रवर्द्धन गर्न, जेनेरिक सहित सस्तो क्षयरोग उपचारमा पहुँच बढाउने र औषधिहरूमा पहुँच प्रवर्द्धन गर्ने प्रतिबद्धता गरेको छ ।

प्रक्रिया सुचकहरु :

प्रक्रिया प्रश्नहरू	**स्कोर**	**प्रक्रिया प्रश्नहरू**	**स्कोर**
उपचार सम्बन्धि साक्षरता:		**क्षयरोगको औषधि र उपचारमा पहुँच:**	
२३ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूलाई उपचार साक्षरता सम्बन्धी तालिमहरू कत्तिको पहुँचयोग्य छन?		२६ राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रम क्षयरोगको औषधि सहुलियत बनाउनको लागि आवस्यक पर्ने समर्थन गतिविधिहरू जस्तै वकालत र कार्यान्वयन गर्नमा कत्तिको प्रभावकारी छ?	
२४ क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूलाई उपचार साक्षरता सम्बन्धी तालिमहरू कत्तिको प्रभावकारी (वा उपयोगी) छन?		२७ राष्ट्रिय क्षयरोग रणनीति ,क्षयरोगको औषधि सहुलियत बनाउनको लागि प्रणालीगत बाधाहरू पहिचान गर्न र हटाउन कत्तिको उत्तरदायी छ?	
२५ क्षयरोगबाट प्रभावित समुदायहरू क्षयरोग र क्षयरोगबाट प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि उपचार साक्षरता सम्बन्धी प्रशिक्षणको सामग्रीहरु उत्पादन र डिजाइनमा कत्तिको संलग्न छन ?		२८ औषधिहरुको सस्तो पहुँचलाई प्रवर्द्धन गर्ने लक्ष्य राखेर क्षयरोगबाट प्रभावित समुदायले गर्ने गतिविधिहरूमा राष्ट्रिय क्षयरोग रणनीति समर्थन वा लगानी गर्न कत्तिको समावेशी छ?	